

Datum
2016-02-24Vår beteckning
KTM 150156
Er beteckning
N2015/4305/TIFNäringsdepartementet
103 33 Stockholm**Yttrande över remiss av Inriktningsunderlag inför transportinfrastrukturplanering för perioden 2018-2029**

Trafikverket har skrivit och skickat ut rubricerad remiss. Landstinget Västmanland är ombedd att avge remissvar. Remissen behandlar hur utveckling och vidmakthållande av transportinfrastrukturen bör inriktas under planperioden 2018-2029. Underlaget utgör grunden för den kommande infrastrukturpropositionen, som kommer att beslutas av Riksdagen. Därefter följer en åtgärdsplanering i syfte att ta fram nationell plan och länsplaner. Fastställelse av planerna beräknas till våren 2018.

Landstinget Västmanland delar i stort det som framkommer i förslaget till inriktningsunderlag och lämnar nedanstående synpunkter.

Klimatförändringarna är vår största utmaning

Klimatförändringarna är vår största utmaning och kräver genomgripande förändringar i hur vi planerar och använder infrastrukturen. Landstinget Västmanland efterfrågar därför tydligare ansvarstagande kring detta från Trafikverket och utökade möjligheter att jobba med detta i de regionala planerna. Den redovisade inriktningen med att ta fram nya och fler styrmedel för att uppnå önskad samhällsutveckling mot minskade utsläpp och minskad klimatpåverkan är viktig för att få till ett förändrat resande- och transportbeteende.

Satsningar på höghastighetsbanor och starka stråk riskerar ske på bekostnad av annan viktig infrastruktur

Landstinget Västmanland ser med oro på de höga totalkostnaderna för höghastighetsbanorna. Utöver för banor tillkommer det höga kostnader för stationer, anslutningsbanor och fordon.

Det är nödvändigt att finansieringen av de nya stambanorna för höghastighetståg och Norrbotniabanan, inklusive anslutningsspår, stationer och andra följdinvesteringar, sker på annat sätt än från infrastrukturramen. Detta gäller för såväl investeringarna, som för framtida kostnader för räntor

Datum

2016-02-24

Vår beteckning

KTM 150156

och amorteringar under kommande decennier och kostnader från en eventuell PPP/OPS-lösning. Om inte dessa investeringar finansieras på annat sätt så kommer, som Trafikverket påpekar, de att ta allt tillgängligt ekonomiskt utrymme i anspråk och inga medel kommer att finnas utöver det som är bundet i projekt som byggstartats före 2019. Det är viktigt att säkerställa och utveckla funktionalitet i befintlig järnvägsinfrastruktur, till exempel i Stockholm-Mälardalen och Bergslagen.

Effekterna vid ett genomförande av höghastighetsbanorna kommer att skapa behov i omgivande infrastruktur. Landstinget Västmanland önskar att det i inriktningsunderlaget hade givits förslag på hur storregionala stråk och kapillära system utanför höghastighetsbanorna ska knytas an, trafikeras och finansieras.

Medel i nationell plan bör kunna omprövas

I inriktningsunderlaget framgår att det finns åtgärder i nu gällande plan som anses som låsta. Utifrån situationen med ett stort eftersläpande underhåll och höga krav på att återställa funktionaliteten i transportsystemet bör möjligheten finnas att ompröva och ändra åtgärder om en större effekt och nytta kan uppnås. Trafikverket behöver tillsammans med de regionala planupprättarna säkerställa att de medel som finns tillgängliga för ny-investeringar används på ett så effektivt sätt som möjligt.

De regionala planerna är viktiga och bör förstärkas

Ramarna i de regionala planerna bör utökas mot till exempel bakgrund av inriktningsunderlagets fokus på trimningsåtgärder, steg 1 och 2, åtgärder för kollektivtrafik, gång och cykel samt för att kunna möta de behov av åtgärder i omgivande infrastruktur som kommer uppstå till följd av de ovanligt stora investeringarna i nationell infrastruktur.

Det är landstingets uppfattning att fördelningen av medel till de regionala planerna behöver ses över och göras mer transparent för de regionala planupprättarna.

Medlen i de regionala planerna har stor betydelse för förutsättningarna att nå målen i länets trafikförsörjningsprogram för kollektivtrafik, regionförstoring och näringslivets transportbehov.

Stadsmiljöavtalet har en alltför kortsiktig tidshorisont för genomförandet. Det är svårt för kommuner och kollektivtrafikmyndigheter att planera investeringar utifrån så korta tidsperspektiv och stor osäkerhet om faktisk tilldelning av medel till viktiga investeringar. Därför är bättre att förstärka de regionala planerna än att använda sig av stadsmiljöavtal som finansieringsinstrument.

Datum

2016-02-24

Vår beteckning

KTM 150156

Resandestatistik för tågtrafik behöver tillgängliggöras för bättre trafikprognoser

Prognosförutsättningarna för resandevolymer är förknippade med stora osäkerheter. Exempelvis finns ingen tillgänglig tillförlitlig statistik över resandet med tåg, där tågen drivs kommersiellt. Det är landstingets uppfattning att statistik över resandet mellan stationsorter bör göras tillgängligt så som för flyget. På så vis skulle det vara möjligt att ta fram bättre prognoser, men framförallt skulle det vara möjligt att dimensionera bytespunkter och annan infrastruktur utifrån faktabaserat resande.

Sjöfartens potential behöver tydliggöras

Landstinget Västmanland instämmer i Trafikverkets bedömning om att det finns potential i överflyttning från landtransporter till sjöfart. Landstinget vill också lyfta behovet av att se till vilka effekter sådan överflyttning skulle få i ett helhetsperspektiv och vilka styrmedel som behövs för att få detta att verkligen hända. Sjöfartsverkets förslag att ta bort den så kallade lotsrabatten för Mälarsjöfarten känns kontraproduktivt i förhållande till att snabbt få resultat av de stora investeringar som görs.

"En bättre sits" (EBS)

Landstinget är en aktiv part i EBS och deltar i arbetet med både politiker och tjänstemän. För Västmanland är det bland annat viktigt att tillgängligheten till Stockholms regionala kärnor stärks, att Arlanda flygplats utvecklas till en ännu starkare internationell "hub" och att Mälarsjöfarten (tillsammans med kustsjöfarten) utvecklas, så att den ytterligare kan avlasta landinfrastrukturen. Inom EBS pågår arbete med att ta fram en ny så kallad systemanalys. Systemanalysen kommer att visa Stockholm-Mälardalens gemensamma behov och prioriteringar. Landstinget Västmanland står också bakom det svar som Mälardalsrådet lämnar utifrån EBS på denna remiss.

FÖR LANDSTINGET VÄSTMANLAND

Denise Norström
Landstingsstyrelsens ordförande

Anders Åhlund
Landstingsdirektör